

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/72/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8222201402
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8222201402.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariany Muránskej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Kataríny Krochtovej v spore žalobcu: Miroslava P., rod. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. 3, XXX XX M., právne zastúpenej JUDr. Zuzana Saraková, advokátka so sídlom Dlhý rad 16, 05 01 Bardejov proti žalovanému: 1./ JUDr. O. O., A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. slivník XX, XXX XX J., 2./ A. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. XX, XX XX M., 3./ K. I., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. M. XXXX/XX, XXX XX I. a 4./ LMK Invest, s.r.o., so sídlom Kpt. Nálepku 64, 085 01 Bardejov, IČO: 36 781 134, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti s prísl., o odvolaní žalovaného v 1./rade proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č. k. 6C/44/2022-155 zo dňa 24.08.2023, takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok vo výroku IV.
Neprižnáva stranám náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že výrokom I. zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobkyne a žalovaných v 1./ až 4./ rade k nehnuteľnosti zapísanej na LV. č. XXX, kat. úz. M., obec M., okres I., II. výrokom prikázal nehnuteľnosť do výlučného vlastníctva žalobkyne, III. výrokom uložil žalobkyňi povinnosť zaplatiť žalovaným 1./ až 4./ rade náhradu vo výške bližšie špecifikovanej v napadnutom rozsudku a IV. výrokom zaviazal žalovaných v 1./ až v 4./ rade na náhradu trov konania voči žalobkyňi v rozsahu 100 %, o výške ktorých mal rozhodnúť súd po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom.

2. V odôvodnení rozsudku uviedol, že dôvodom podanej žaloby mala byť skutočnosť, že žalobkyňa a žalovaní v 1./ až 4./ rade sa nedokázali dohodnúť na zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, a preto musela žalobkyňa iniciovať predmetné konanie. Žalovaní v 1./ a 3./ rade namietali, že nesúhlasia s vyporiadaním podielového spoluvlastníctva, pričom nenamietali spôsob jeho vyporiadania, ale argumentovali tým, že žalobkyňa nemala byť spoluvlastníčkou v takom podiele, ako bol vyjadrený na liste vlastníctva. Súd prvej inštancie posúdil žalobu podľa ust. § 136 ods. 1 a ods. 2, § 137 ods. 1 a ods. 2, § 139 ods. 1 až 3, § 141 ods. 1 a ods. 2 a § 142 Občianskeho zákonníka. S poukazom na predmet sporu, na skutočnosť, že nikoho nemožno nútiť, aby zotrval v spoluvlastníckom vzťahu a na skutočnosť, že v danom prípade neboli zistené dôvody hodné osobitného zreteľa na rozhodnutie o nezrušení podielového spoluvlastníctva, rozhodol súd prvej inštancie tak, že toto spoluvlastníctvo zrušil. V prvom rade sa zaoberal otázkou spôsobu vyporiadania podielového spoluvlastníctva kde skúmal, či prichádza do úvahy spôsob vyporiadania prostredníctvom rozdelenia veci. Súd riadiac sa Občianskym zákonníkom stanovujúcim poradie a podmienky použitia jednotlivých spôsobov pre vyporiadanie dospel k záveru, že v danom prípade z hľadiska veľkosti podielov a elementárnej racionality rozdelenia pozemkov uzavrel, že rozdelenie veci by nespĺňalo požiadavku funkčnosti a účelnosti, a preto súd pristúpil k druhej alternatíve. Vec prikázal žalobkyňi vlastníacej ideálny podiel v percentuálnom vyjadrení 98,8 % za primeranú náhradu. Mal teda za to, že vyporiadanie spôsobom navrhovaným žalobkyňou

bolo racionálne a účelné najmä z hľadiska funkčného využitia pozemku. Z uvedeného dôvodu preto súd vyporiadal podielové spoluvlastníctvo k nehnuteľnosti tak, že žalobkyni prikázal parcelu vedenú v okrese Bardejov, obec M., kat. úz. M., zapísanú na LV č. XXX do výlučného vlastníctva žalobkyni a uložil jej povinnosť vyplatiť žalovaného v 1./ rade sumou 122,46 eur, žalovaného v 2./ rade sumou 38,33 eur a žalovaného v 3./ rade sumou 77,99 eur a žalovaného v 4./ rade sumou 0,94 eur. Vo vzťahu k námietkam produkovaným žalovaným v 1./ rade súd prvej inštancie uviedol, že tento nevyjadril aký iný rozsah nehnuteľnosti mal vlastníť, a taktiež uviedol, že tento síce namietal, že mu má patriť viac, ale na podporu svojich tvrdení nepredložil žiaden dôkaz. Taktiež nepreukázal, že by žalobu o určenie vlastníckeho práva podal a vlastnícke právo žalobkyne týmto spochybnil. Uviedol, že žalovanému bol od začiatku konania poskytnutý priestor na doplnenie skutkových tvrdení a doplnenie dôkazov k nim, avšak tento tak v priebehu celého konania nevykonával. Zároveň uviedol, že mu dokonca poskytol dodatočný priestor na predloženie dôkazov a ani v tejto lehote a ani do pojednávania konaného dňa 24.08.2023 tak neučinil.

O trovách konania rozhodol v súlade s ust. § 255 ods. 1 v spojení s ust. § 262 ods. 1 a 2 CSP. Keďže žalobkyňa bola v konaní plne úspešná súd jej v súlade s ust. § 255 ods. 1 priznal náhradu trov konania v pomere 100 % proti žalovaným v 1./ až 4./ rade. Súd sa zaoberal aj možnou aplikáciou ust. § 257 CSP, avšak konštatoval, že prejedávaný prípad nevykazoval existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa. Poukázal najmä na postoj žalovaných a ich neochotu participovať na dohode a zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. Následne vec uzavrel tak, že hradenie účelne vynaložených trov úspešnou stranou v spore by bolo vzhľadom na postoj žalovaných v rozpore s dobrými mravmi.

3. Proti výroku IV. napadnutého rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný v 1./ rade. Namietal, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania nedostatočne skúmal možnosť aplikácie ust. § 257 CSP. Žalovaných v 1./ až v 4./ rade nespravodlivo zaviazal na náhradu trov konania, pričom v tejto súvislosti odkázal na špecifiká konania o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. V konaní o vyporiadaní spoluvlastníctva sa vychádza zo zásady, že nikoho nemožno nútiť aby zotrval v spoluvlastníctve, pričom týmto konaní sa koná o vlastníckom práve všetkých účastníkov konania. Spravodlivým východiskom pre rozhodnutie o trovách konania preto podľa názoru žalovaného v 1./ rade bolo, aby si každý zo spoluvlastníkov znášal svoje náklady konania a nebol povinný hradiť náklady iného spoluvlastníka. V tejto súvislosti poukázal na to, že súd sa síce zaoberal možnosťou aplikácie ust. § 257 CSP, kde uzavrel, že vzhľadom na postoj žalovaných v tomto konaní by bolo v rozpore s dobrými mravmi, aby žalobkyňa ako úspešná strana sporu znášala a hradila trovy konania, avšak opomenul inštitút dobrých mravov aplikovať voči nemu samotnému. Mal za to, že súd prvej inštancie priznal žalobkyni trovy konania vo vzťahu k žalovanému v 1./ rade vo výške 122,46 eur, avšak výška trov, ktorú by musela platiť žalobkyňa voči nemu samotnému, by prevyšovala jemu priznanú náhradu. Súd mal pri rozhodovaní o trovách konania vychádzať zo zásady iudicium duplex a z úvahy, že zrušenie a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva je v zásade na prospech oboch strán sporu, a preto nemožno v tomto konaní považovať za úspešnú žiadnu zo strán sporu. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhol, aby odvolací súd napadnutý výrok rozhodnutia v časti o nároku na náhradu trov konania zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a zaviazal súd povinnosťou zaoberať sa aplikáciou ust. § 257 CSP, resp. aby rozhodol tak, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že rozhodnutie súdu vo výroku o náhrade trov konania považuje za správne, logické a spravodlivé. Poukázal na to, že základom rozhodovania o náhrade trov konania v spore je ust. § 255 CSP, pričom toto ustanovenie sa vzťahuje aj na konanie o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. Uviedla, že v danom prípade mala ako žalobkyňa plný úspech, a preto jej v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP patrí plná náhrada trov konania. Poukázala taktiež aj na to, že súd sa prípadnou aplikáciou ust. § 257 CSP zaoberal, avšak nevzhladol dôvody pre odklon od všeobecnej zásady pre náhradu trov konania. Nestotožnila sa s argumentáciou žalovaného v 1./ rade, že spravodlivým východiskom je to, aby si každý zo spoluvlastníkov znášal svoje náklady konania. Konanie o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva síce vychádza zo zásady iudicium duplex, avšak nie je možné neprihliadať na to, akým spôsobom k prospechu tá ktorá zo strán prispela. Zároveň poukázal najmä na nezáujem žalovaných na vyriešení sporu, ktorý sa jednak prejavoval tým, že nereagovali na predžalobné výzvy žalobkyne na mimosúdne vyriešenie veci, ale aj tým, že zaujali a pasívny postoj k celému súdному konaniu. Uviedla, že odvolateľ, bol síce ako jediní zo žalovaných aktívny, avšak jeho argumenty, tvrdenia boli neurčité a nezrozumiteľné, v konaní neprodukoval žiadne dôkazy, čo súdne konanie práve naopak ešte zbytočne predlžovalo. V dôsledku tohto konania vznikli

žalobkyni dodatočné náklady na úkony a v konečnom dôsledku viedli k vydaniu rozhodnutia totožného so žalobným návrhom. Ďalej uviedla, že pokiaľ by žalovaní reagovali už na predžalobnú výzvu žalobkyne a prejavili záujem o mimosúdne riešenie sporu, súdne konanie by žalobkyňa vôbec iniciovať nemusela. V závere upozornila na to, že na súde prvej inštancie sa žalobkyňa dožadovala zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k totožnému pozemku, v ktorom bola žaloba zamietnutá z procesných dôvodov- Žalovaný v 1./ rade bol už v tomto súdnom konaní upozornený na to, že pokiaľ spochybňuje vlastníctvo žalobkyne má možnosť domáhať sa svojich prav osobitnou žalobou Žalovaný v 1./ rade však aj napriek tomuto upozorneniu, v predmetnom konaní produkoval rovnaké argumenty, pričom takéto konanie nebolo možné považovať za účelné a efektívne bránenie práva. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

5. Ďalšie vyjadrenia vo veci podané neboli.

6. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (ustanovenie § 34 CSP), preskúmal rozhodnutie vo výroku IV., ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného v 1./ rade nie je dôvodné.

7. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

8. Z obsahu predloženého spisu vyplýva, že žalobkyňa spolu so žalovanými v 1./ až 4./ rade bola podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti - parcely v okrese I., obec M., kat. úz. M. zapísanej na LV č. XXX ako EKN XXX orná pôda o výmere 2541 m². Žalobkyňa bola vlastníčkou 98,8 % predmetnej nehnuteľnosti, ktorú s výlučne pre svoju potrebu a potrebu svojej rodiny dlhodobo užívala. Na predmetnej nehnuteľnosti je postavený dom s. č. 3, ktorého vlastníčkou je žalobkyňa, pričom žalovaní vlastní nepatrnú časť dotknutej nehnuteľnosti. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala zrušenia podielového spoluvlastníctva a prikázania nehnuteľnosti do jej výlučného vlastníctva za primeranú náhradu, ktorej výška bola objektivizovaná vyjadrením realitnej kancelárie k trhovej hodnote nehnuteľnosti.

9. Z vyjadrení žalovaného v 1./ rade produkovaných v priebehu konania pred súdom prvej inštancie vyplývalo, že tento namietal, že mal mať na uvedenom pozemku na LV č. XXX, kat. úz. M. väčší podiel, taktiež namietal, že pre toto konanie je tu už prekážka rozhodnutej veci vzhľadom na konanie Okresného súdu Bardejov a rozsudok sp. zn. 5C/15/2018 zo dňa 19.08.2020. Obdobne sa vyjadril aj žalovaný v 3./ rade.

10. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SSR zo dňa 24.02.1971 R 31/1972 vyplýva, že v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva má pre použitie ust. § 150 OSP (pozn. teraz § 257 CSP) význam zistenie o tom, či žalobca pred podaním žaloby na súde navrhol ostatným spoluvlastníkom zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva dohodou, a to spôsobom, ktorý uplatnil v žalobe a dosiahol plný úspech vo veci.

11. Z obsahu spisu (č.l. 11) je zrejmé, že žalobkyňa sa už v roku 2022, t.j. dňa 19.04.2022, snažila o mimosúdne vyporiadanie majetkovoprávných vzťahov viažúcich sa k predmetnému pozemku a navrhla uzavrieť dohodu, na základe ktorej by došlo k prevedeniu podielov žalovaných v 1./ až v 4./ rade na jej osobu za primeranú finančnú odmenu. Zároveň navrhovala, že v prípade súhlasu s dohodou bude ochotná uhradiť všetky poplatky v súvislosti s vypracovaním dohody a jej zápisom do katastra nehnuteľností. V dôsledku neprevzatia tejto zásielky obsahujúcej dohodu iniciovanú žalobkyňou, žalovaným v 4./ rade a 2./ rade sa táto zásielka vrátila žalobkyni. Z ďalších vyjadrení žalovaného v 1./ rade vyplývalo, že tento nesúhlasil s navrhovanou sumou, ktorá mala predstavovať primeranú náhradu za odkúpenie jeho spoluvlastníckeho podielu (č.l. 71). Taktiež bolo zo zápisnice o výsluchu konaného dňa 18.04.2023 zrejmé, že žalovaný v 1./ rade mal vedomosť o návrhu na uzavretie dohody, nakoľko súd prvej inštancie na tomto výsluchu vykonal oboznámenie s touto listinou.

12. V tomto smere dovolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď pri rozhodovaní o náhrade trov konania skúmal aj možnosť aplikácie ust. § 257 CSP. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie dostatočne v odôvodnení rozhodnutia skúmal možnosť aplikácie ust. § 257 CSP a dospel k záveru, že nie je možné pristúpiť k jeho aplikácii, nakoľko daný prípad nevykazoval existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, a to najmä vo vzťahu k postoju žalovaných v danom konaní.

13. Čo sa týka námietky žalovaného v 1./ rade, že súd mal pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzať zo zásady, a že v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva nemožno žiadnu zo strán sporu považovať za celkom úspešnú, odvolací súd pripomína, že základnými zásadami, ktorými sa riadi rozhodovanie o trovách konania je zásada úspechu vo veci a zásada procesného zavinenia.

14. Základom rozhodovania o náhrade trov konania v spore, ktorý skončil rozhodnutím vo veci samej tak, ako tomu bolo v tomto prípade, je § 255 CSP, podľa ktorého (i) súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci a (ii) ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Z týchto ustanovení je zjavné, že v prípade plného úspechu v spore sa má úspešnej strane priznať plná náhrada trov konania a v prípade čiastočného úspechu do úvahy prichádza buď čiastočné priznanie náhrady trov alebo rozhodnutie, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

15. V predmetnom prípade sa síce jedná o sporové konanie, ktoré vzhľadom na povahu konania (t.j., že sa jedná o iudicium duplex) iniciuje, že sa nejedná o klasické sporové konanie, v ktorom jedna zo strán vyhrá a druhá prehrá. Rovnako tak treba brať na zreteľ aj to, že žiadny zo spoluvlastníkov nemôže byť nútený v spoluvlastníctve zotrvať a preto nemôže byť sankciovaný za návrh na zrušenie spoluvlastníctva.

16. „I konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je sporom podľa CSP a nie je žiaden dôvod na to, aby sa na toto konanie zásadne neaplikoval § 255 CSP. Samotná skutočnosť, že pomer úspechu strán v spore o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva môže mať vzhľadom na osobitosť tohto konania rôzne podoby, nie je dôvodom na to, aby z ústavného hľadiska mohol byť udržateľný schematický záver o tom, že v takomto konaní si každá zo strán má znášať svoje trovy.“ (pozri Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III ÚS 138/2022 z 23. júna 2022)

17. V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že rozhodnutie o náhrade trov konania musí byť v súlade s priebehom konkrétneho konania. Avšak k tomu je potrebné poznamenať ako uviedol aj Ústavný súd SR vo vyššie spomínanom náleze, že súčasťou priebehu konania je z pohľadu rozhodovania o náhrade trov konania jeho výsledok, a teda ako bolo o spore v kontexte so žalobou rozhodnuté. Ďalším podstatným prvkom je aj konanie žalovaného, teda konkrétne odvolateľa, ktorý v priebehu konania, ako správne súd prvej inštancie poznamenal neprodukoval dôkazy a návrhy, ktorými by preukázal svoje tvrdenia o jemu prislúchajúcemu väčšiemu podiele vo vzťahu k predmetnej nehnuteľnosti, ale práve naopak. V konaní opakoval tvrdenia a argumenty ako v konaní vedenom na tamomšom súde pod sp. zn. 5C15/2018, pričom v tejto súvislosti je potrebné dať do pozornosti, že súdom bol v priebehu uvedeného konania upozornený, že ak sponchýbňuje vlastnícke právo žalobkyne, mal iniciovať konanie o určenie vlastníckeho práva, avšak do tohto času takto neuskutočnil.

18. Odvolací súd poukazuje na nález spomínaného Ústavného súdu SR, v ktorom okrem iného uviedol, že „nie pasivitu, ale aktívne konanie smerom ku konsenzuálnemu vyriešeniu sporu zohľadňujú aj iné príbuzné procesné úpravy. Nemecký ZPO v § 93, rakúsky ZPO v § 45 a u nás v rokoch 1951 až 1964 platný Občiansky súdny poriadok v § 131 v zásade zhodne stanovujú, že ak žalovaný svojím správaním nedal príčinu na podanie žaloby a nárok uplatnený v žalobe pri prvej príležitosti uznal, znáša trovy konania žalobca. Podobne tomu bolo v § 143 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého odporca, ktorý nemal úspech vo veci, má právo na náhradu trov konania proti navrhovateľovi, ak svojím správaním nedal príčinu na podanie návrhu na začatie konania.“ V nadväznosti na uvedené odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že žalobkyňa pred podaním žaloby iniciovala kroky smerujúce k pokusu o mimosúdne riešenie veci, avšak bezúspešne.

19. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 a ods. 2 CSP napadnutý rozsudok vo výroku IV. ako vecne správny potvrdil.

20. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný v 1./ rade bol v odvolacom konaní neúspešný a úspešná žalobkyňa o priznanie trov nežiadala. Odvolací súd preto rozhodol tak, že stranám náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

21. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).